

De moderne gymzaal

8

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

Met toegankelijkheid wordt bedoeld of mensen met fysieke beperkingen een accommodatie en ruimten in die accommodatie zonder belemmeringen in en uit kunnen gaan. Om te voorkomen dat te beperkt wordt gedacht over dit onderwerp, dient uitgegaan te worden van een volledig dekkende omschrijving: "Sportaccommodaties zijn onbelemmerd bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar (BTB) voor iedereen." Een gymzaal moet hieraan voldoen voor elke leerling, elke docent en elke sporter, zonder dat iemand door de accommodatie het gevoel krijgt dat men anders is. | **Tekst** Folkert Bouter en Odin Wenting

om iedereen mee te laten doen, is een accommodatie die BTB-proof is. Dat betekent bijvoorbeeld dat alle kleed- wasruimten toegankelijk en bruikbaar zijn voor iedereen.

Richtlijnen

Over de toegankelijkheid en bruikbaarheid van indoor accommodaties is het boekje 'Richtlijnen toegankelijkheid indoor sportaccommodaties' beschikbaar en is *hier* te downloaden. Dit boekje is toe aan actualisatie, maar geeft op tal van onderwerpen richtlijnen. Enkele onderwerpen komen in dit artikel aan de orde.

Advies en certificering

Het is verstandig om bij nieuwbouw en renovatie gebruik te maken van deskundigen, zie bijvoorbeeld www.pbtconsult.nl. Zij adviseren, controleren, inspecteren en certificeren betreffende toegankelijkheid voor iedereen. Als een sportaccommodatie voldoet aan de ITstandaard, kan het ITS (Internationaal Toegankelijkheids Symbool Keurmerk) worden verkregen, zie www.pbtconsult.nl.

Onbelemmerd

Onbelemmerd betekent dat iedereen zonder last van drempels, moeilijk te openen deuren en zonder zich te blesseren naar een gymzaal kan komen, naar binnen kan gaan en in elke ruimte datgene kan doen waar die ruimte voor bedoeld is. Dat gaat onder meer over parkeren, de route naar de gymzaal, de entree, de verkeersruimten, de sportruimte, de kleed- wasruimten, de toiletten en lockers. Als je wilt ervaren of een gebouw dat is, ga dan eens in een rolstoel zitten, loop eens met krukken of met een rollator, loop geblindeerd,

bijvoorbeeld ook epilepsie, autisme en ADHD.

Op www.allesoversport.nl staat het volgende: "Als we het hebben over mensen met een beperking wordt al gauw gedacht dat het om een kleine groep gaat. Niets is minder waar: In Nederland heeft ongeveer een op de tien Nederlanders een matige of ernstige beperking. Daarnaast is een grote groep mensen (ongeveer 3,6 miljoen) in mindere mate beperkt." In een whitepaper op www.kennisbank-sportenbewegen is meer informatie te vinden over cijfers, voorbeelden en instrumenten. Bij elkaar gaat het om bijna een derde van de Nederlandse bevolking met aanwijsbare beperkingen.

Inclusiviteit

Inclusiviteit betekent dat iedereen mee kan doen naar vermogen. De kans om mee te doen, hangt mede af van bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van sportaccommodaties zoals een gymzaal. De webpagina Inclusieve Sport op www.nocnsf.nl/inclusieve-sport geeft op tal van onderwerpen aan waarmee rekening dient te worden gehouden.

De consequentie van de beschaving

Drempelloze entree weer met roosters en matten die BTB-proof

Doelgroep

We denken bij mensen met beperkingen meestal aan mensen in een rolstoel. Dat is te beperkt. Citaat op www.rijksoverheid.nl "In Nederland hebben 2 miljoen mensen een beperking. Ze zijn slechtziend, blind of doof, hebben psychische problemen, een lichamelijke of verstandelijke beperking. Mensen met een beperking hebben het recht om mee te doen in de samenleving. Het programma Onbeperkt meedoen! en het VN-verdrag handicap helpen daarbij." Onder psychische beperkingen vallen

loop met een geluiddichte koptelefoon op. Beter nog, betrek mensen die beperkingen hebben en/of specialisten op dat gebied bij nieuwbouw en renovatie van een gymzaal en andere sportgebouwen.

Prikkels

Wat vaak wordt vergeten is dat een sportruimte en sportgerelateerde ruimten tot weinig prikkels mogen leiden voor mensen die daar last van kunnen hebben, zoals mensen met epilepsie, autisme en ADHD. De juiste kleurreflectiefactoren moeten worden toegepast op vloeren, wanden en plafonds (zie artikelen 2, 5 en 6 van deze serie). De akoestiek dient te voldoen aan de voorschriften als beschreven in artikel 4 van deze serie.

Verkeersruimten

In de verkeersruimten moet rekening worden gehouden met extra ruimte om te kunnen keren en ruimte in bochten. Er dient duidelijke ondersteuning te zijn voor mensen die slechtziend, of blind zijn.

Gidslijnen zijn aanwezige structuren die helpen om plaats en richting te bepalen. In een gebouw kunnen gevels, wanden, borstweringen en leuningen als natuurlijke gidslijnen dienen. Geleidelijnen zijn specifieke routes in een gebied. Buiten op en in voetpaden en binnen in verkeersruimten op vloeren, hellingbanen, trappen, enzovoort. De geleidelijnen zijn voelbaar en ze zijn visueel waarneembaar (paragraaf 4.2 Richtlijnen Toegankelijkheid Indoor Sportaccommodaties). Er is een lift als er een of meer verdiepingen zijn.

Toiletten

Er is ten minste één minder validen-toilet of MIVA-toilet staat in de meeste Programma's van Eisen. Als de toiletten aan de verkeersruimte liggen en er zijn geen toiletten in de kleed- wasruimten, dan is dat voor een gymzaal toereikend. In sportzalen en sporthallen heeft het de voorkeur om alle toiletten in kleed- wasruimten geschikt te maken voor iedereen om inclusiviteit te borgen. Als er sprake is van een sportaccommodatie met meer dan één verdieping, is er ten minste één MIVA-toilet per verdieping, naast de opmerkingen hierboven over kleed- wasruimten.

Iedere kleed- wasruimte geschikt voor iedereen

Kleed- en wasruimten

Kleed- wasruimten dienen toegankelijk en bruikbaar te zijn voor iedereen. Dat geldt voor een gymzaal met twee kleed- wasruimten, maar ook voor sportzalen en sporthallen met vier of meer kleed- wasruimten. Je wilt niet dat leerlingen en sporters met een beperking een andere kleed- wasruimte moeten gebruiken dan hun klasgenoten, of team.

Overige onderwerpen

Er zijn zoveel aspecten als het om toegankelijkheid en bruikbaarheid gaat, dat ze niet in dit ene artikel passen. We verwijzen daarom naar het eerder genoemde boekje Richtlijnen Toegankelijkheid Indoor Sportaccommodaties.

Financiële gevolgen

Veel gemeenten proberen de kosten van bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van accommodaties te beperken. De redenering is vaak dat er weinig leerlingen en sporters met beperkingen zijn. Een

denkwijze die er toe leidt dat sporters met beperkingen niet komen en leerlingen met beperkingen worden gestigmatiseerd. De extra kosten van integrale toegankelijkheid liggen tussen de één en twee procent van de totale stichtingskosten. Kortom een klein percentage ten opzichte van 33 procent mensen met een beperking, waarvan elf procent met een ernstige en permanente beperking. ●

Contact

folkertbuit@gmail.com
info@odinwenting.nl

Folkert Buit is programmamanager multifunctionele accommodaties

Odin Wenting is sporttechnisch- en bouwkundig adviseur sportaccommodaties

Foto's

Robert Bos, beheerder sporthal De Fakkelt, Losser

Kernwoorden

bewegingsonderwijs, huisvesting, gymzaal, beperkingen